

WADNIEMENSKI KURIER POLSKI

Orzeszkowej 13 tel. 198
Redakcja otwarta od 12-11-5
Administracja 13-11-5
Prenumerata miesięcznie zł. 4.
z odroczeniem i przezn. poczt. 4 zł. 50 gr.

№ 56

ROK III
GRODNO

czwartek 25 lutego 1926 r.

OGŁOSZENIA: Za 1 wiersz i lin. nakładem 20 gr. Drobn. za wyraz 10 gr. Dla poszukujących pracy 5 gr. za wyraz. Miesięcznie p/g umowy. Dla ogłoszeń układ stron 8-10 kolumnowy. Każda nowa podwyżka taryfy ogłoszona w nagłówku, obowiązuje wszystkie już przyjęte zamówienia bez uprzedniego zawiadomienia.

W Sobotę NOWY PROGRAM

Pamiętki i tradycje cechowe w Grodnie

Generał-gubernator wileński rozkazem z dn. 8 marca (st. st.) 1893 r. L. 689 zniósł cechy, wprowadzając w ostreńskich miastach kraju — w Wilnie, Kownie, Grodnie i Białymstoku „uproszczone zarządy rzemieślnicze”.

Od tego czasu faktycznie cechy przestały istnieć w Grodnie, bowiem, na mocy rozporządzenia Zarządu Gubernatorskiego w Grodnie z d. 15 kwietnia 1893 r. (st. st.) L. 1690, odebrano cechmistrzom nie tylko pieczęcie i akta, lecz nawet ludy i cechy zgromadzeń.

Na podwyżkach i w kryjówkach znalazły się chociażby cechowce, dawne przywileje królewskie (niektóre cechy miały z czasów Zygmunta III) i pieczęcie, a nawet ludy i t. zw. cechy.

Dziś powoli udeje się wydobycie na światło dzienne pamiętki cechowce, nawiązując do zbawionych pergaminów i innych przedmiotów, którym Muzeum Państwowe w Grodnie poświęci specjalny dział.

Trudno w kilku słowach scharakteryzować i uwidocznic zasługi cechów, aczkolwiek btorących początki w średniowieczu, ze srogimi ustawami, jednakże dbających o poziom rzemiosła w kraju.

Dawniej bowiem nie można było zostać rzemieślnikiem czyli majstrzem jakiegobądź rzemiosła bez odbycia t. zw. terminu, zdania egzaminu wobec mistrzów i cechmistrzów na towarzysza cechowego, a tembardziej złożenia odpowiedniej przysięgi, która kruszyła cechowce.

Mielimy więc dawniej gruntownie znających swoje rzemiosło majstrów, naprawdę mistrzów, o których dziś jeszcze możemy mówić, jako generacji wymierającej.

Jutro — ma należeć do związków zawodowych.

Są jednakże jeszcze miasta w Rzeczypospolitej naszej, gdzie tradycje cechowce są mocne, a więc i

przestrzegane, chociaż prawem nie ochronione.

W Grodnie pierwsze oznaki wskrzeszenia tradycji cechów widzimy u fryzjerów. Powitać należy ten fakt z uznaniem.

W ostatnich czasach Muzeum grodzieńskie otrzymało szereg cennych pamiątek, pozostałych po jednym z ostatnich cechmistrzów cechu garbarskiego, murarskiego, oślskiego i bednarskiego (Nowicki), które istniały tu dawniej, jako połączone w jeden na mocy przywileju Jana III.

A więc autentyczne ustawy i przywileje królów Jana III i Augusta II, na pergaminie pisane, lada czyli skrzyżnia cechowca ze skrzyżniami i napisem „Anno Domini 1797”, a także zamkami, których jeden element nie może jednocześnie otworzyć (zachowały się 2 klucze), „cechowca” czyli godła cechowce na mościejonej tabliczce wyobrażone, którą wkładał na łańcuchu lub sznurze cechmistrz podczas zgromadzeń cechowych, a którą obnoszono po gospodach towarzyszy cechowych, zwołując za okazaniem jej na zgromadzenia cechowce, wreszcie — krucyfiks mościejony z pięknym grawerunkiem i datą 1689 r. na podstawie, który całowano [podczas wyzwania i odbierania przysięgi w gospodzie cechowce].

Cenne te pamiątki zostały ofiarowane przez pp. Michałinę i Szymona Nowickich. Ten dar hojny czynu obywatelski notujemy z uznaniem, wyrażając nadzieję, że znajdzie on naśladowców wśród posiadaczy rozproszonych pamiątek cechowych innych cechów, których było w Grodnie kilkanaście.

Ponadto ofiarowała p. A. Kwiatkowska krucyfiks cechu murarskiego z r. 1816, jeszcze z polskimi napisami, pozostały po s. p. matce jej, a ostat-

nim cechmistrz cechu murarskiego, w Grodnie, L. Kwiatkowskim. Inne pamiątki, pozostałe po kasacji cechu, zostały podczas okupacji niemieckiej spalone, a między innymi lada, zawierająca dokumenty cechowce i podobne pieczęcie.

Muzeum Państwowe w Grodnie posiada już przywilej autentyczny (na pergaminie) cechu rybackiego

z podpisem Augusta III oraz część ustawy cechu garbarzy.
Józef Jankowski.

Chętni wyjaśnić, co się stało z cho-
ragwiami cechowcami i pieczęciami
dawnymi innych cechów grodzień-
skich. Usilnie prosimy Sz. Casytelni-
ków naszego pisma o informacja w
tej sprawie.

„SAMOPOMOC” Spółdzielcza Kasa Pożyczkowo Oszczędnościowa w Grodnie, ul. Orzeszkowej 3.

Kapitał udziałowy Kasy na dz. 15 lutego s. b. wynosił
zł. 10.000 i zasobowy własny zł. 2.000, razem dwanaście ty-
sięcy złotych.

Spółdzielcza Kasa „Samopomoc” przyjmuje wkłady na
oprocentowanie i wydaje pożyczki swoim członkom, oraz po-
średniczy w hurtowych zakupach dla członków.

Oprocentowanie wkładów następujące: od sum, pozosta-
jących w dyspozycji Kasy 10 dni, 8%, za pełny miesiąc, 12%,
i wyżej miesiąca 16%, w stosunku rocznym.

Pożyczki Kasa wydaje na termin od 1 do 8-miesiący.
Od pożyczek pobiera się 1,5% w stosunku miesięcznym.

Nadto, celem ułatwienia społeczeństwu dokonywania
drobnych oszczędności, Kasa wprowadziła sprzedaż znaczków
oszczędnościowych po 5, 10 i 20 gr. Karteczki do nalepienia
ich wydają się bezpłatnie.

Przytrzymując się zdania: „Ucieka nędza przed tym, co
oszczędza”, składajcie oszczędności w Kasie „Samopomoc”
na oprocentowanie.

Uczmy się oszczędzać, aby siebie zabezpieczyć i biedę
odrzucić.

Zarząd.

OD ADMINISTRACJI

Uprasza się Sz. P. Prenumeratorów miejscowych i z pro-
winę o wpłacenie prenumeraty za miesiąc luty i zaległych.

Teatr Miejski

Dzisiaj po cenach niższych. „Złote Runo” dramat w 8 aktach S. Rzybyszewskiego, oświadczy się powodzeniem na naszej scenie w obsadzie: pp. Frenklówny, Purzyckiego, Rychłowskiego, Detkowskiego, Kubińskiego i Hajdugi.
W próbach „Eros i Psyche”.

Uwaga

Dzisiaj o godz. 7 tej wieczorem w lokalu Związku Strzeleckiego przy ul. Orzeszkowej 28 odbędzie się zebranie organizacyjne przedstawicieli wszystkich instytucji państwowych, samorządowych, społecznych i naukowych, celem zorganizowania obojodu na cześć Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego w dniu Jego imienin, t. j. 19 marca r. b.

Nagły zgon

Zmarł nagle w Wilnie w dniu wczorajszym Samuel Kuźnicki rodzony brat p. M. Kuźnickiego, którego artykuły ukazują się w naszym piśmie.

S. Kuźnicki był jedynym w Rosji kapitanem floty handlowej—żydem. Zmarł poza swą pracą zawodową poświęcał się pracom naukowym. Wydał dzieła z zakresu swej specjalności oraz obszernie prace z dziedziny przemysłu naftianego.

Bestjański mord

Dnia 23 b. m. we wsi Głomonty, gminy Porzece, znaleziono trupa brzemiennej kobiety lat 37 Ogi Waslewicz—mieszkankei tejże wsi. Na ciele spostrzeżono moc siniaków, wobec czego zachodzi podejrzenie dokonania zbrodni.

Sprawy mordu niewykrył.

Akademja

Staraniem Centralnego Komitetu połączonych Towarzystw w niedzielę 28-go lutego odbędzie się na Zamku akademja ku czci Rejmonta, na którą złożą się: Prelekcja o Rejmoncie—p. Hanusa, Marsz pogrzebalny Chopina—orkiestra wojskowa, żywy obraz, śpiew—Ottowicz Stańska i por. Wiszowaty, deklamacja—p. Dyr. Wilkoszewskiej, dialog p. Millerowa, Wyrwicz i Doliński. Chór p.p. Oficerów. Początek punktualnie o godz. 6 tej. Szczegóły w programach.

Budowa sklepów

Spółka złożona z kilku przedsiębiorczych ludzi zgłosiła w swoim czasie do odnośnych władz projekt wybudowania na miejsce istniejącego obecnie muru ciągnącego się od gmachu Starostwo do ul. Horodniczańskiej szeregu sklepów. Projekt przewiduje określoną sumę dzierżawną i przejącie sklepów na własność Państwa po expiracji umowy dzierżawnej.

Projekt tak każdy zresztą ma swoje za i przeciw. Na korzyść projektu przemawia ożywienie handlowe jakie sklepy te wniosą w dość martwą pod tym względem dzielnicę. Przeciw zaś wzgląd na estetykę i właściwy charakter dzielnicy oraz danego terenu który ma ulec wprowadzeniu inowacji.

Jakkolwiek rozwój handlu stanowi o żywotność danego środowiska, jednak nie wszystkie dzielnice miały obowiązek być konieczne demonstrować tę żywotność.

Na razie nie będziemy zastana wiali się nad tą kwestją bowiem w tej sprawie głos zabierze niezawodnie Magistrat a także konserwator co do zmiany charakteru danej budowli.

Komunikat

Do wszystkich pracowników handlowych!

Wobec tego, że osoba, która przywłaszczyła sobie statut Związku pracowników handlowych, widząc, że Komisja Organizacyjna, wybrana na walnem zgromadzeniu pracowników handlowych z dn. 9 b. m., odbytym w lokalu Związku drobnych kółców podjęła pracę zorganizowania Związku, zamieściła komunikat w „Grodner Momencie” o jakiejś rejestracji, podajemy do publicznej wiadomości, że z tym komunikatem nie mamy nic wspólnego.

Czynimy starania, ażeby Związek już w tych dniach rozpoczął swoją działalność, o czem osobno ogłosimy.

Komisja Organizacyjna Związku Zawodowego Pracowników Handlowych i Biurowych w Grodnie.

(—) I. Aleksandrowicz, R. Rybo, H. Sarnacki, H. Dubiński, M. Kaplan, Ch. Gurwicz, I. Jonas.

Chór ukraiński

Jak wzmiankowaliśmy w numerze wczorajszym wystąpi w dniu dzisiejszym oraz jutrzejszym chór ukraiński męski i mieszany, złożony blisko z 30 osób, pod batutą Dymitra Kółka.

Chóry ukraińskie i ukraińskie melodie reklamy nie wymagają i dla tego poprzestajemy na krótkim komunikacie.

Pro homo suo.

List otwarty

do posła na Sejm Ks. Kaczyńskiego.

Dowiedziawszy się ze szpalt miejscowego brukowego „Nowego Dziennika Kresowego” z dnia 16 lutego r. b. że Ks. poseł Kaczyński na wiecu przedwyborczym Ch. D. (lista № 8), odbytym w dniu 14-m lutego r. b. w sali Ochotniczej Straży Ogniowej w Grodnie, — pozwolił sobie nazywać mnie komunistą—uprzejmie proszę Ks. posła Kaczyńskiego o udzielenie mi odpowiedzi na następujące pytania:

1) czy fakt podany w „Nowym Dzienniku Kresowym” z dn. 16 lutego r. b. istotnie miał miejsce?

2) a jeżeli tak, to na czem Ks. poseł opiera swoje twierdzenie, że ja jestem komunistą, wiedząc dobrze, że należę do P. P. S?

3) czy Ks. poseł uznaje, że podobna agitacja przedwyborcza, oparta na niewybrednej demagogji, licuje z godnością posła i sutanną kapłana?

4) jeżeli Ks. poseł nie udowodnił mi postawionego zarzutu, oskarżającego mnie o komunizm, to czy zgadza się jako poważny działacz polityczny—wyrządzone mi krzywdę publicznie naprawić lub jeżeli reloaded „Nowego Dziennika Kresowego” z wiecu poselskiego nie odpowiada prawdzie, to czy gotów w imię tej prawdy kłamstwom prasowym zaprzeczyć?

Michał Gonerko.

Grodno, 24 lutego 1926 r.
ul. Piłsudskiego.

Czytajcie „Nadniewieński Kurjer Polski”

Kino-teatr „Palace”

W czwartek 25 i 26 lutego r. b. o g. 8 wiecz.

wystąpi słynny

Chór ukraiński

pod batutą Dymitra Kółka

W programie: ukraińskie narodowe pieśni, dumki, psalmy, kolędy i ludowe pieśni.

Bilety w księgarni Iberskiego a w dzień koncertu od godz. 6 pp. w kasie teatru.

Swój do swego po swoje!

Jedyny polski sklep galanteryjny

„OSTOJA”

w Grodnie przy ul. Pocztowej № 6

jest najtańszym źródłem zakupu, gdyż minimalne koszty administracyjne pozwalają nam stosować zasadę najlepszy towar — najniższe ceny

Prosimy odwiedzić nasz sklep celem przekonania się.

14—15

Wyciąg

ze spostrzeżeń wojsk. stacji meteorologicznych O. K. III.

		Ciśnienie powietrza	Prędkość wiatru w m/s.	T. najw. za dobę ubiegłą	T. najn. za dobę ubiegłą	S. an. pogody za dobę ubiegłą
Grodno	g. 18	770,7	7	—	—	pochmurno
	g. 21					
	dn. 23. II.	762,3	6	—	—	
Wilno	g. 7. dn. 24. II.	760,6	2	+1,2	-7,5	
	g. 18	764,2	4	—	—	pochmurno
	g. 21					
dn. 23. II.	780,3	3	—	—		
Białystok	g. dn. 24. II.	750,6	1	+8,0	-10,0	
	g. 18	767,7	1	—	—	Przeważnie pochmurno
	g. 21					
dn. 23. II.	763,6	1	—	—		
Białystok	g. 7 dn. 24. II.	763,9	1	+2,0	0,0	

Ciśnienie podane jest rzeczywiste—bez redukcji stanu barometru do poziomu morza.

Pokoje ładne umeblowanie z utrzymaniem do wynajęcia od zaraz
Wiadomość: Napoleona № 16 I piętro
Bjelska.

Poszukuje się do kupna kloce sosnowe i świerkowe około 100.000 m³ Zgłoszenia pod „Sosna” z podaniem cen i wymiarów do Biura Reklamowego Garbarska I. Wilno 2—2

Korepetycji języków

francuskiego i niemieckiego w zakresie wszystkich klas gimnazjalnych u-
działam, Krackiewicz Puszkiska 53

Składajcie ofiary na L. O. P. P.

Składajcie ofiary na

KUCHNIĘ DOBROCZYNNOŚCI